

PREBEN GREGERSEN

Preben Gregersen úr a Strukturális Alapok Dániai Irányító Hatóságának vezetője, és tagja egy olyan magas szintű csoportnak, amely a kohéziós politika jövőjét hivatott átgondolni. Emellett a Strukturális Alapok Dániai Monitoringbizottságának is elnöke.

Az ötödik kohéziós jelentés kitér annak szükségességére, hogy a kohéziós politikát még a korábbiaknál is jobban összhangba kell hozni az Európa 2020 stratégiával. Milyen mértékben járulhatnak hozzá a feltételek, az ösztönzők és az eredményorientált irányítás a kohéziós politika hatásának növeléséhez és ahhoz, hogy az utóbbi jobban igazodjon az Európa 2020 stratégiához?

Kulcsfontosságúnak vélem – saját tapasztalataim alapján – az erőforrások hatékony összpontosítását és felhasználásuk szabályozását: a kohéziós politikát erőteljesen hozzá kell igazítani az Európa 2020 stratégiához. Ezt céltudatosabban kell megtenni, mint a lisszaboni menetrenddel való jelenlegi összehangolását. A cél a növekedés: az okos, fenntartható, befogadó növekedés. Térségspecifikus megközelítésmódot alkalmazunk és a növekedés országos, regionális és helyi szintű lehetőségeinek mozgósítására törekszünk.

Az egészben nehézséget csak az okoz, hogy eredményeket érzünk el, miközben szigorúan tartjuk magunkat a „térségspecifikus növekedésösztönzéshez” kapcsolódó döntésekhez. Ami a növekedésösztönzőkre való tematikus összpontosítást illeti, a stratégiai programozással kapcsolatban az utóbbi időben meglehetősen kedvező tapasztalatokat szereztünk. Mindemellett a továbbiakban is mindenképpen az eredményeket és az igazoló adatokat kell meghatározó orientációs pontként kezelnünk a kohéziós politika valamennyi részterületén. Számos elemen el kell gondolkodni: olyan keretrendszeren, amely biztosítaná, hogy a programokat korlátozott számú cél alapján dolgozzák ki (nem pedig épp fordítva); a mutatók továbbfejlesztésén (ezek egy részét esetleg kötelezővé kell tenni); és/vagy a programok előzetes, folytatólagos és utólagos értékelésének jobb megalapozásán, hogy csak néhány példát említek. Ami az ösztönzőket és feltételeket illeti, minden olyan komoly vitát

üdvözlök, amely valamely eszközről szól, azonban én magam a pénzügyi vonatkozással is bíró eszközöket előnyben részesítem a nem pénzügyi jellegűekkel szemben. Mindazonáltal nem zárom ki azt, hogy az utóbbiak is képesek hozzájárulni a teljesítményhez.

A jelentés elismeri, hogy az uniformizált szemléletmód nem megfelelő, ugyanis az egyes régiók „jellemzői, lehetőségei és szükségletei rendkívüli mértékben eltérőek”. Mindazonáltal azt is kimondja, hogy „a jövőbeli programok csak kisszámú, az Európa 2020 stratégiához szorosan kapcsolódó prioritásra összpontosítsanak”. Ez a két megközelítésmód összeegyeztethető egymással?

Az ötödik kohéziós jelentés az én olvasatom szerint elég sok gondolatébresztő elemet tartalmaz ahhoz, hogy a kisszámú Európa 2020-as prioritásra való összpontosítás összeegyeztethető legyen a növekedési lehetőségeket megcélzó térségspecifikus intézkedések programozásával. Továbbá összeegyeztethető legyen egy olyan megközelítésmóddal is, amelynek alapját az egyes régiók eltérő gazdasági és társadalmi helyzetéről, illetve lehetőségeiről szóló adatok képezik. Őszintén szólva azonban nehezebben boldogulok annak megértésével, hogy mit jelentenek a kohéziós politika összefüggésében a régiók tisztán földrajzi jellemzői. Az én felfogásom szerint az, hogy a politikába belefoglaljuk a területi kohéziót, azt jelenti, hogy olyan dinamikákkal is foglalkozunk, mint a funkcionális földrajzi viszonyok, a makroregionális stratégiák, a városi és vidéki növekedés közötti kapcsolatok, a határok stb.

Érzése szerint melyik a kulcsfontosságú tényezője a kohéziós politika sikerének?

Engedje meg, hogy végezetül hangsúlyozzam, mennyire fontos, hogy valóban komolyan elgondolkodjunk az arányosság elvének szerepéről a jövőbeli szabályozási keretrendszerben, túl az adminisztratív terhek csökkentésére irányuló általános törekvésen. Ebben a tekintetben olyan eredményt kell elérnünk, amely tükrözi az egyes programokban rejlő kockázatokat, arányokat és hatásköröket.

Meg kell jegyezmem, hogy az észrevételeim semmilyen értelemben nem korlátozzák Dániát abban, hogy milyen válaszokat adjon az ötödik kohéziós jelentésre és az előttünk álló munkára. Dánia egyetért annak szükségességével, hogy a strukturális alapokon keresztül törekedni kell a gazdasági és a társadalmi kohézió biztosítására, és célzott módon hozzá kell járulni az Európa 2020-as célkitűzések teljesítéséhez.

A Panorama jelen számában egy igazgatással foglalkozó szaktekinéllyel és egy vezető tudóssal beszélgetünk el arról, mit jelent számukra az ötödik kohéziós jelentés.

PHILIP MCCANN

Philip McCann a Groningeni Egyetem (Hollandia) gazdaságföldrajzi tanszékének vezetője. Ezenkívül a regionális politikáért felelős európai biztosnak, Johannes Hahnnak különleges tanácsadója.

Az ötödik kohéziós jelentés kitér annak szükségességére, hogy a kohéziós politikát még a korábbiaknál is jobban összhangba kell hozni az Európa 2020 stratégiával. Milyen mértékben járulhatnak hozzá a feltételek, az ösztönzők és az eredményorientált irányítás a kohéziós politika hatásának növeléséhez és ahhoz, hogy az utóbbi jobban igazodjon az Európa 2020 stratégiához?

A kohéziós politika kiemelkedő szerepet fog játszani az Európa 2020 stratégia sikerében, ugyanis tökéletes platformot jelent a gazdasági fejlődés integrált megközelítése számára. Azonban az, hogy mennyire sikeresen tudja majd betölteni a kohéziós politika az Európa 2020 stratégia mozgatóerejének szerepét, jelentős mértékben azon múlik, hogy feltételeken nyugvó politikai rendszerrel rendelkezünk-e. Ezek a feltételek lehetővé teszik majd világos és kötelező megegyezések kötését a politikai célkitűzésekre vonatkozóan; biztosítani fogják az összes érintett fél számára fontos ösztönzők megfelelő összehangolását; támogatják a kormányzást és az intézményrendszert érintő többszintű reformokat, ahol ilyenekre szükség van; szavatolják azt, hogy a politikai intézkedések a helyi szintű tudásra támaszkodjanak és a helyi szereplők sajátjuknak érezzék ezeket; továbbá biztosítják, hogy a politikai intézkedéseket minél tökéletesebben hozzáigazítsák a helyi gazdasági fejlődés szükségleteihez.

A jelentés elismeri, hogy az uniformizált szemléletmód nem megfelelő, ugyanis az egyes régiók „jellemzői, lehetőségei és szükségletei rendkívüli mértékben eltérőek”. Mindazonáltal azt is kimondja, hogy „a jövőbeli programok csak kisszámú, az Európa 2020 stratégiához szorosan kapcsolódó prioritásra összpontosítsanak”. Ez a két megközelítésmód összeegyeztethető egymással?

Az Európa 2020 stratégia azokat a nagy témákat rögzíti, amelyekre Európának választ kell adnia, és a kohéziós politika rendkívül fontos szerepet fog játszani a stratégia mozgatóerejeként azáltal, hogy

összekapcsolja egymással a rugalmasságot és az összpontosítást. Az EU térség-specifikus kohéziós politikája elég rugalmas ahhoz, hogy választ tudjon adni a különböző régióknak a gazdasági fejlődést érintő eltérő szükségleteire. Ez azért lényeges, mert az EU különböző régióinak rendkívül változatos helyi szintű kihívásokkal kell szembenéznük. A térség-specifikus szemléletmód lehetővé teszi, hogy a kohéziós politikát hozzáigazítsuk ezekhez a helyi szükségletekhez. Ugyanakkor az Európa 2020-as célkitűzésekre való összpontosítás nemcsak azt teszi lehetővé, hogy biztosítsuk a kohéziós politika hatásának maximális mértékű érvényesülését valamennyi régióban, hanem azt is, hogy ennek módja összhangban álljon a tágabb európai célokkal.

Sokszor szóba került az utóbbi időben az eredménymutatók fontossága. Ezek hogyan kapcsolódnak az Európa 2020 stratégiához és az ötödik kohéziós jelentés következtetéseire?

Az Európa 2020 három nagy témáját – tehát az intelligens, a fenntartható és az inkluzív növekedést – egységes egésként kell szemlélni. E témák az európai gazdasági fejlődés integrált és holisztikus területi szemléletét tükrözik. A régióknak meg kell határozniuk, hogy az öt Európa 2020-as célkitűzés – ezek: az innováció, a kutatás és a fejlesztés feltételeinek javítása; az iskolázottsági szintek emelése; az éghajlatváltozással és az energiával összefüggő célkitűzések teljesítése; a foglalkoztatás ösztönzése; valamint a társadalmi befogadás előmozdítása különösen a szegénység csökkentésén keresztül – mely sajátos kombinációjával jellemezhető az adott régió számára helyi szinten adódó legfontosabb kihívások. Lényeges feladat a világos és mérhető eredménymutatók kialakítása annak érdekében, hogy minden érintett fél meg tudja határozni projektjeinek és operatív programjainak előrehaladását, következményeit és sikerességét.

A Samsø-szigeten működő Energiaakadémia a megújuló és fenntartható energia kutatásával és a témáról szóló tájékoztatással foglalkozó központ.